

Kato Six
Re-located into Silence

13 March > 12 April 2014

c-o-m-p-o-s-i-t-e → Kato Six

Waar situeer je geheugen? En hoe implementeer je dat in jouw werk?

Mijn onderzoek richt zich tot het object. Wat is de verhouding tussen mij en dat object? Wat is de verhouding tussen de ruimte en het object? En hoe verhoudt de toeschouwer zich tot een object waarvan ik heb bepaald hoe het eruit ziet en waar het komt te staan? Ik denk dat een herinnering in elk object of elke situatie latent aanwezig is. Of misschien niet echt aanwezig, want dan lijkt het weer alsof een object bezield is en dat vind ik dan weer niet helemaal op zijn plaats. Maar de mogelijkheid dat je een verbinding maakt naar een ander object of een andere gebeurtenis is altijd aanwezig.

De objecten zelf hebben dan weer een associatieve en eerder vrijblijvende oorsprong. Hoewel alles zich situeert in de architecturale en heel herkenbare omgeving. Alledaagse voorwerpen vormen het uitgangspunt voor de ontwikkeling van mijn sculpturen. Zowel de vorm, het materiaal als de associaties die het ding oproept kan een aanleiding zijn om een bepaalde vorm te maken.

De verbanden die ik leg zijn intuïtief, en in die zin dacht ik dat het gepermitteerd was om mijn geheugen als ondersteuning te gebruiken. Omdat je de dingen rond je nu eenmaal herkent op basis van eerdere ervaringen. Misschien gaat het dan bijna eerder om herkennen dan herinneren. Dus of er sprake is van de herinnering vatten valt te betwijfelen. Het is eerder zo dat het herkennen zelf van de dingen plaats vindt op het moment waarop de toeschouwer en het object tegenover elkaar staan in de ruimte. Maar door een soort van onthechting uit de oorspronkelijke context, misschien wel het tijdelijk verwijderen van de herinnering uit het verleden door het terug te plaatsen in het heden, is die verhouding een beetje scheef.

Je omschrijft jouw installaties soms als diagrammen...

Mijn werken zijn erg architecturaal, en op de één of andere manier brengt dat met zich mee dat ik de dingen nogal sterk vereenvoudig. Alsof er een geometrische orde bestaat waaraan alles getoetst wordt alvorens het te maken. Alsof er een soort onduidelijk register aan pictogrammen bestaat waaruit ik kan putten. Daarom denk ik, onder andere, over mijn werken als een soort diagrammen. Door het schematische karakter van de objecten. Aan de andere kant denk ik over een diagram als iets dat iets anders verduidelijkt. (Hoewel ik niet echt het idee heb dat ik iets verduidelijk met mijn werk, het wordt eigenlijk alleen maar ingewikkelder.) Een schema komt in de realiteit misschien niet voor, enkel op papier, en de vertaling van dit tweedimensionaal fenomeen naar iets driedimensionaal zorgt er voor dat het niet haalbaar is om zo te denken over een object. En toch wil ik mijn installaties omschrijven als diagrammen.

Mijn sculpturen duiden de ruimte aan. Je wordt je meer bewust van de ruimte doordat je om een object heen moet en op dat moment niet meer volledig de vrijheid hebt om te staan waar je wil. Er staat iets in de weg. Anderzijds verhoudt de toeschouwer zich vanuit een bepaald standpunt tot de objecten. Hij is de 'pivot point'. Hij is misschien de ontbrekende schakel in het diagram. Hij vervolledigt het diagram, zeg maar. Deels zie ik een diagram als iets virtueel. Het is een netwerk van dingen die op een arbitraire manier aan elkaar gekoppeld zijn, maar die in de realiteit niet per se een connectie hebben. Door de connectie wel te maken creëer je een nieuwe

mogelijkheid. De connectie kan dus willekeurig zijn en niet altijd betekenis genereren.

Jouw werken zijn als een slingerende schakelaar tussen het persoonlijke en het onpersoonlijke, dat wil zeggen tussen persoonlijke betekenisgeving en onpersoonlijke mechanismen van het benaderen van objecten en ruimte...

Sommige materialen die ik gebruik zijn eigenlijk lelijk, maar ergens in hun lelijkheid zit iets sentimenteel. Ik ga op zoek naar die grens tussen de zakelijke en bruikbare kant van de vorm en het materiaal, en het moment waarop het een onbeholpen ding wordt. Dat 'onbeholpene' maakt het object op een bepaalde manier kwetsbaar. Alsof het ook een karakter heeft, en gevoelens. En dat maakt mijn installaties op een bepaalde manier dan weer erg esthetisch. En dat esthetische van mijn werk maakt het object eigenlijk nog nuttelozer dan het al is. Misschien is het daar dat het persoonlijke zijn intrede doet in het werk, omdat mensen zich toch vaak aangetrokken voelen tot iets wat mooi en aandoenlijk is. Het staat daar maar trots te staan, mooi uitgedost, te wachten. Het creëert een soort van verwachting. Het lijkt een decor waarin zich straks iets zal afspelen, maar het zijn misschien de objecten zelf die de personages geworden zijn in het stuk. De inzetbaarheid van mijn objecten geven de mogelijkheid om 'persoonlijk betrokken' te raken in het werk. Het werk krijgt nog altijd betekenis (of niet) in de blik van de toeschouwer. Natuurlijk hebben de objecten hun oorsprong in mijn persoonlijk register aan beelden en associaties uit mijn eigen leefwereld, maar ik vind die oorsprong van ondergeschikt belang.

Waarom komen materialen voor op de manier dat ze dat doen in jouw werk?

De keuzes die ik maak op vlak van materiaal kun je misschien primitief noemen. Primitief in de zin van primair omdat het erg voor de hand liggende materialen zijn en ook vaak gebruikte materialen. Zoals het herhaaldelijk gebruik van beton, wat duidelijk een product is waar onze omgeving voor een groot stuk uit is opgebouwd. Ook fake hout en andere fake plastic materialen, waarvan het gebruik een beetje passé is en not done, komen vaak voor in mijn installaties. Door het gebruik van bepaalde materialen zoals fake hout, fake steen in combinatie met bepaalde vormen doen mijn objecten alsof ze iets zijn, maar in wezen zijn ze niets concreet. Sommige materialen, zoals het riet wat ik voor een paar werken gebruikte, horen zo hard bij een bepaalde stijl of een bepaald decor dat ik eigenlijk een beetje speel met het gimmick-gehalte van die elementen. Het is erg herkenbaar, maar het bevindt zich in een onbruikbare situatie. Tegelijk wordt de onbruikbaarheid van mijn objecten versterkt door de referentie naar het voorwerp waartoe het materiaal voordien behoorde.

Het gebruik van beton komt dan weer voort uit de architecturale ondertoon van mijn werk. Het is zo'n ruw en robuust materiaal, maar tegelijk ook erg mooi en kwetsbaar. Alles van beton vind ik om een onverklaarbare reden eigenlijk redelijk fantastisch. Ik kan niet echt verklaren waarom ik begonnen ben met dit materiaal zo vaak te gebruiken. Het is iets wat zich opdringt. In mijn werk is dat redelijk duidelijk, maar het dringt zich aan ieder van ons op. We leven in en op beton.

Ook elementen die op een onopvallende manier reflecteren komen vaker voor in mijn werk. Ik vind het interessant hoe een object en de ruimte zich reflecteren in zichzelf en elkaar. Alsof ze zichzelf en elkaar in vraag stellen. Het is niet iets wat meteen opvalt, maar ook de toeschouwer wordt zo weerspiegeld in sommige delen van het werk. De verdubbeling, de vervorming, de herhaling en de imitatie van de dingen worden zo op een subtiele manier in mijn werk geïntegreerd.

Jouw werk bevat vaak vrij eenvoudige, maar verstorende, figuur-achtergrond relaties, die onbeslist laten wat figuur is, en wat achtergrond..

Ik beschouw wat ik doe als het creëren van een omgeving waarin het niet uitmaakt wat voorgrond en wat achtergrond is. Het hangt er maar net vanaf waar je staat. Op een bepaalde manier is elk object evenwaardig, maar door in of uit te zoomen kan voorgrond achtergrond worden, en achtergrond voorgrond. Ik plaats mijn objecten meestal ook bewust in de marge van een ruimte, 'marge' in de typografische zin van het woord. Dat geeft een andere manier van kijken.

Hetzelfde gebeurt als een object tegelijk ook een sokkel lijkt: wat is het werk en wat is de 'presentatie' van het werk. Wat dient ter ondersteuning van wat? Het verdubbelen van vormen en objecten, de onduidelijkheid van de schaal, de (re)presentatie van het werk, een tweedimensionaal beeld van een driedimensionaal object dat uiteindelijk weer driedimensionaal wordt, dit alles zorgt er misschien voor dat het niet duidelijk is waar je dan eigenlijk naar moet kijken. Het is een constructie waarin elk element evenwaardig is. Het is een onderzoek naar de relatie met de dingen die ik rond me verzamel, en misschien een onderzoek naar de status van het object.

Kato Six → c-o-m-p-o-s-i-t-e

Van wie is de ruimte? Van jullie of van mij?

Hoe ervaren jullie de omvorming van een project naar een ander, deze inbezitname van de ruimte? Hoe voelen jullie jullie bij deze verwisseling? Resoneren werken achteraf nog in de ruimte, bijvoorbeeld?

Wij beschouwen de ruimte noch als de jouwe, noch als de onze. Zelfs tijdelijk. Ze behoort enkel zichzelf toe. Wat we enkel kunnen beweren is dat we tijdelijke bezetters zijn, of liever, *compagnons de route*, biografische deelverzamelingen die gedeeltelijk delen wat de ruimte ons toestaat en ons soms doet doen.

Dit terzijde, zijn wij altijd opgewonden om te zien wat een kunstenaar met de ruimte kan doen, en wat verschillende kunstenaars met dezelfde ruimte kunnen doen. En in dezelfde beweging, zijn wij benieuwd naar wat de ruimte zelf kan, wat het in staat is te doen, wat het een kunstenaar kan doen. Hoe generisch een ruimte ook wordt bestempeld (misschien ten onrechte), blijktbaar zijn er toch nog steeds meer dan voldoende ruimtelijke elementen die een hele reeks expressieve, performatieve, en narratieve uitdrukkingen mogelijk maken.

Wat betreft resonanties. Zelfs het bijna-bestaan van broze en vage elementen van projecten die het niet tot in de tentoonstelling gehaald hebben—andere werken, alternatieve scenografieën, andere narratieven, enzovoort—maar die wel bestaan in de ideeën die we hadden tijdens gesprekken met de kunstenaar, of nog, in mock-ups, schetsen, en tekeningen, blijven hangen. Samen met wat daadwerkelijk tentoongesteld werd, maar er nu niet meer is, dit alles resoneert voortdurend in verschillende articulaties, en op verschillende momenten (persoonlijke, intersubjectieve, of inter-entitaire herinnering). Het rondspoken van verleden artistiek investeren, spectrale exposities die tegelijk overschrijven (afwezigheid op aanwezigheid) en overschreven worden door (aanwezigheid op afwezigheid) wat volgt, een aanhoudend gesprek tussen een samenlevend verleden en heden.

Kan een ruimte eigenlijk uit zichzelf iets doen?

Dat denken wij graag, ja. Veel hangt echter af van wat je bedoelt met de woorden "van zichzelf" en "iets doen". En verder hangt het af van wat je bereid bent als betekenis van deze woorden te aanvaarden.

Onze mening over wat een ruimte uit zichzelf doet of is varieert van het beschouwen van ruimte als co-constitutioneel (voor het doen) tot de volledige autonomie van ruimte (voor het zijn). Als men zich afvraagt wat een ruimte uit zichzelf *doet*, is het leerrijk om de vraag om te keren, namelijk: wat doet een mens uit zichzelf? Meteen zou men antwoorden "veel" of zelfs "alles". Maar is er enige menselijke handeling die plaatsvindt buiten de ruimte? Nee, menselijk handelen is altijd ergens gesitueerd. Bovendien, hoezeer we dat ook zouden willen, wij mensen kunnen niets zonder ruimte. Natuurlijk, de ruimte is hierin hetzij bondgenoot of tegenstander, aangezien het een hulpmiddel, ondergrond, uitlokker, hindernis, belemmering, of wat nog kan zijn. Maar waarop het ook uitdraait, mensen en ruimte zijn gebonden samen dingen te laten gebeuren. En voor het *zijn* van de ruimte, breed gesteld, is het een schattige menselijke gedachte (en bezorgdheid) dat ruimte niet op zichzelf is. Het grootste deel van de ruimte is op zichzelf, en is prima op zichzelf. Of tenminste, ze heeft niet noodzakelijk onze hulp nodig. Soms is de ruimte zelfs beter af zonder menselijke tussenkomst! Ze geeft niet op dezelfde manier om de dingen waar wij om geven.

Hieruit volgt dat ruimte *iets doet*. Vooreerst is ruimte geen reservoir voor menselijk handelen. Het is geen passieve achtergrond tegen dewelke het menselijk leven zich ontplooit. In tegendeel, het is een actieve deelnemer, een 'agent' met een eigen wil. Ze is tegelijk medestander en tegenstrever in onze gezamenlijke ecologische werveling. *Wat ze juist doet*, hangt af van wat we willen aanvaarden. In een eerste perimeter van mogelijkheden is het gemakkelijk om toe te geven dat ruimte iets doet: willens nillens werkt ruimte mee met ons of werkt ons tegen, op vele manieren, en creëert op die manier gewilde, ongewilde, gezochte, of verrassende (want nooit geanticipeerd of aan gedacht) effecten in en tegenover ons. In een tweede, ruimere perimeter, hangt het iets dat ze doet in meer of mindere mate samen met het menselijke iets. Zoals planten die zichzelf laten knippen door mensen, zonder enige weerstand te bieden. Zij doen daar niet 'iets' tegen. Of zo lijkt het toch, want nu blijkt dat ze hun metgezellen waarschuwen, en op lange termijn proberen ze tegen te werken. Misschien heeft ruimte haar eigen manieren van communiceren en zich verzetten, manieren waarvan wij mensen nog niet bewust zijn... Laat dat de derde perimeter van mogelijkheden zijn. Die in dewelke wij mensen ons openstellen voor de ruimte, en haar niet behandelen als passieve, volgzaam materie die onze behandeling of bewerking afwacht. In plaats daarvan proberen te (h)erkennen en zich voorstellen wat ruimte doet; van, voor, en op zichzelf. Tot hiertoe onbekende ietsen.

Wat is jullie idee van wat een 'virtuele wereld' of virtuele ruimte is en hoe beïnvloedt dat onze manier van kijken?

Een virtuele wereld of ruimte is, in de meest generische zin, een wereld of ruimte waar het immateriële de overhand heeft over het materiële. De overhand, omdat iets nooit strikt of volledig virtueel of materiëel is. Het virtuele is altijd verankerd in en medegeleid door materiële dragers en connectoren, en omgekeerd. En ook, dat het overwegend virtueel is, wil niet per se zeggen dat het daarom minder reëel of werkelijk is. Al wat effect teweegbrengt, zo zou je kunnen stellen, is wel degelijk echt. En daarom is haar beïnvloeding ook voelbaar. Alleen, ze is anders voelbaar.

In het verlengde van droomwerelden, illusies, geheugens- en imaginaire ruimtes, of nog psychotropische extensies van de wereld, vinden we de

opkomende en uitdijende computer-based virtualiteit. Met dat verschil dat deze laatste steeds meer alomtegenwoordig is in de hedendaagse wereld, deel uitmaakt van het gewone, dagdagelijkse leven en functioneren, en voor sommigen onder ons ook zeer centraal is. Door die uitgebreidheid en wezenlijkheid beginnen zich een aantal gevolgen te ontvouwen, die niet alleen onze manier van kijken, maar *carrément* onze manier van ervaren beïnvloedt. Vooral het (quasi-)oneindige karakter van deze virtualiteit lijkt ons interessant (zonder daarom inherent positief of negatief te zijn).

We denken daarbij in het bijzonder aan de geografie van het oneindige, de grafische oneindigheid, en oneindigheid van nieuwe gewaarwording. De oneindige geografie wordt gekenmerkt door een transformatie waarbij kenmerken die we kennen uit vroeger denken en ervaren, zoals dimensie, schaal, gelaagdheid, connectiviteit, topografie en topologie in hyperdrive gaan. En dat met veel minder tegenstand dan haar vroegere tegenhangers. En met het grote meta-voordeel: hoe ver, snel, groot, gelaagd, dichtgepakt ook, het kan in kaart gebracht worden! De grafische oneindigheid brengt een nieuwe zoektocht naar, en experimenten met, vorm en vormgeving met zich mee, die haar eigen mogelijkheden en belemmeringen heeft, en een andersoortige behendigheid in het leven roept. Ze biedt ook meer dan tevoren de mogelijkheid om de meest ongelijksoortige associaties samen te brengen. Dit alles heeft ook haar weerslag op het karakter van de nieuwe gewaarwording. Zowel in termen van ervaring, perceptie, als handelingen (en uitbreidingen daarvan) oppert de virtuele ruimte een nieuwe gewaarwording. Niet alleen het zien, maar ook de andere zintuigen worden onderhevig aan een uitgebreid zintuiglijk bereik. Het gaat hier misschien zelfs over een geheel nieuwe zintuiglijkheid. Dezelfde benamingen voor ervaring zullen een nieuwe betekenis krijgen, en categorisch nieuwe ervaring zal bij de oude gevoegd worden. Sensomotorische koppelingen die samen handelingen vormen, tot slot, zullen ongebreideld tot nieuwe bewegingsvormen, bekwaamheden, en lichamelikheden leiden. Kortom, een doordringende beïnvloeding van onze ervaringsmogelijkheden is thans door de virtuele ruimte in gang gezet. Dit kan allemaal betreurd worden als de teloorgang van de niet-virtuele wereld, maar laat ons dan onszelf troosten met de gedachte dat het geen of-of verhaal is, eerder een en-en verhaal.

Kato Six (°1986 Brugge, woont en werkt in Brussel) behaalde in 2010 een MA 3D-multimedia en in 2008 een MA grafisch ontwerp aan de Koninklijke Academie voor Schone Kunsten in Gent.

c-o-m-p-o-s-i-t-e asbl
varkensmarkt 10 rue du marché aux porcs
1000 Bruxelles
Belgium
info@c-o-m-p-o-s-i-t-e.com
www.c-o-m-p-o-s-i-t-e.com

This exhibition is supported by Fédération Wallonie-Bruxelles.

c-o-m-p-o-s-i-t-e asbl is supported by Brasserie de la Senne and Little Miracles.